

15.9.2026

Dnro 88/03.04.04.04.19/2026

Asia

Valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa ilmoitusasiassa

Valittaja ja ilmoituksen tekijä

Kajaanin Romu Oy

Päätös, josta valitetaan

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto 15.12.2025 numero 174/2025

Aluehallintovirasto on päätöksellään hylännyt Kajaanin Romu Oy:n ilmoituksen koeluonteisesta toiminnasta.

Päätöksen perusteluja

Koetoiminnassa on tarkoitus selvittää Kajaanin Romu Oy:n Saunakankaan metalliromun kierrätyslaitoksen murskausprosessissa syntyvän prosessoidun 0–3 mm alitteen soveltuvuutta vallirakenteeseen ympäristökelpoisuuden ja teknisten ominaisuuksien osalta.

Koerakenne sijoittuu kierrätyslaitoksen länsipuolelle, laitoksen ja metsän väliin. Alue rajoittuu eteläpuolella Mustantiehen. Mustantien eteläpuolella sijaitsee Kainuun jätehuollon kuntayhtymän Majasaaren jätekeskus. Lähin asuinrakennus sijaitsee noin kolmen kilometrin etäisyydellä kierrätyslaitoksesta.

Koerakenteessa on tarkoitus käyttää enintään 10 500 tonnia murskalaitoksen prosessissa metallinpoistokäsittelyn jälkeen muodostuvaa 0–3 mm prosessoitua alitetta ja 1 705 tonnia betonimursketta. Koerakenne rakennetaan kerroksittain siten, että betonimurskekerroksen päälle levitetään suodatinkangas, jonka päälle tehdään yhden metrin paksuinen täyttö prosessoidusta alitteesta. Suodatinkangas nostetaan sivuilta alitetäyttökerroksen päälle siten, että prosessoitu alite kapseloidaan suodatinkankaalla. Suodatinkankaan päälle rakennetaan kantava 0,2 metrin välikerros betonimurskeesta. Vastaavia rakenteita, jossa kantavan välikerroksen välissä on suodatinkankaalla kapseloitu kerros prosessoitua

alitetta, rakennetaan viisi päällekkäin. Lopuksi rakenne peitetään 0,5 metrin paksulla kerroksella mursketta, kitkamaata tai hienoainesta sisältävällä maa-aineksella. Koerakenteen poikkileikkauksen mukaan koerakenteen pohjan leveys on noin 20 metriä ja se on noin kuusi metriä korkea. Karttatarkastelun perusteella koerakenne on noin 120 metriä pitkä.

Ilmoituksen mukaan prosessoitu 0–3 mm alite sisältää pääasiassa mineraaliainesta, lasia, metalleja ja pieniä muovifraktioita. Ilmoituksessa on esitetty prosessoidulle 0–3 mm alitteelle tehty jäteluokituksen arviointi sekä kaatopaikkakelpoisuuden arviointitulokset. Jäteluokituksen arvioinnin mukaan tutkitun näytteen kaltainen prosessoitu alite ei ilmennä mitään tutkituista vaaraominaisuuksista ja se voidaan luokitella vaarattomaksi jätteeksi. Kaatopaikkakelpoisuustutkimusten perusteella alite ei sovellu sijoitettavaksi pysyvän jätteen kaatopaikalle, koska kaikkien tutkittujen näytteiden osalta antimonin pitoisuus ylittyi sekä kolmen näytteen osalta ylittyi orgaanisen hiilen kokonaismäärä. Yhden näytteen osalta orgaanisen hiilen kokonaismäärä ylitti vaarattoman jätteen kaatopaikalle asetetun raja-arvon.

Ilmoituksen mukaan koerakenteen rakentaminen kestää noin kaksi kuukautta ja koetoiminnan on esitetty kestävän vuoden 2027 loppuun. Ilmoituksessa on esitetty, että koerakenne voitaisiin jättää sijoilleen pysyväksi rakenteeksi, jos koetoiminnassa todetaan, että rakenne on teknisiltä ominaisuuksiltaan soveltuva eikä rakenteessa käytettävästä jätteestä aiheudu ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ilmoituksen mukaan koevallirakenne toteutetaan betonimurskekentän päälle, jota on rakennettu kohteeseen kesän ja syksyn 2025 aikana MARA-ilmoituksen (KAIELY/352/2025) mukaisesti.

Ilmoituksessa on kerrottu, että jos koetoiminnan tuloksena vallirakenne todetaan soveltuvaksi ratkaisuksi kierrätyslaitoksen pölypäästöjen ja roskaantumisen leviämisen estämiseksi ympäristöön, on laitokselle suunniteltu rakennettavan koko alueen kiertävä vallirakenne. Ilmoituksessa on todettu, että alueen aitaaminen verkkoaidalla ei ole riittävä toimenpide ehkäisemään edellä mainittuja päästöjä. Lisäksi ilmoituksessa on esitetty, että laitosta ympäröivä valli vaimentaisi myös tulevaisuudessa mahdollisesti aiheutuvaa meluamista.

Koerakenteen tarkkailuksi on esitetty laadullisia ja teknisen kelpoisuuden tutkimuksia, suotovesien tarkkailua ja rakentamisen aikaista vallirakenteen pölyämisen seuraamista aistinvaraisesti.

Ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla uutta tekniikkaa, raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Tällaisesta toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta säädetään ympäristönsuojelulain 119 §:ssä lupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Jos koeluonteisesta toiminnasta saattaa aiheutua ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettu

seuraus, toimintaan on kuitenkin oltava ympäristölupa. Jäteasetuksen 28 §:n mukaisesti hyödynnettäessä jätettä maantäytössä taikka muutoin sijoittamalla tai levittämällä jätettä maahan, jätteen on teknisesti ja ympäristövaikutuksiltaan sovelluttava kyseiseen käyttötarkoitukseen ja jätettä voidaan käyttää vain se määrä, joka on ehdottoman tarpeellista maarakenteen tasauksen, kantavuuden ja kestävyuden kannalta.

Ilmoituksen mukaisessa toiminnassa on tarkoitus selvittää miten prosessoidusta alitteesta liukenee haitta-aineita. Haitta-aineiden liukeneminen ilmoituksen mukaisesta koerakenteesta voi olla pitkäkestoista, jota lyhytaikaisella koetoiminnalla ei voi selvittää kattavasti.

Ilmoituksen liitteenä olevan suunnitelmakartan ja poikkileikkauskuvien perusteella koerakenteen lopullinen korkeus tulee olemaan noin metrin korkeammalla kuin kierrätyslaitoksen maanpinta. Koerakenteella ei voi selvittää ilmoituksessa mainittujen melun, pölyn tai roskaantumisen leviämisen estämistä laitosalueelta. Lisäksi lähin häiriintyvä kohde sijaitsee noin kolmen kilometrin etäisyydellä laitoksesta.

Koerakenne ei täytä jäteasetuksen 28 §:n mukaista vaatimusta rakenteiden aidosta hyötykäyttötarkoituksesta, kun verrataan koerakenteen harjakorkeutta kierrätyslaitoksen maanpinnan korkeuteen. Lisäksi ilmoituksen mukainen koerakenteessa käytettävä jätemäärä on suuri. Jätteiden käyttö maarakentamisessa vaatii aidon hyötykäyttötarkoituksen. Yksistään se seikka, että luvan hakija pitää jätteiden käyttöä hyödyntämisenä ei tee hankkeesta jätelaissa ja ympäristönsuojelulaissa tarkoitettua jätteen hyödyntämistä. Koerakenteen jättämistä alueelle (tosiasiallisesti kyse jätteen loppusijoittamisesta) koetoiminnan jälkeen pysyvänä rakenteena ei voida ratkaista koetoimintailmoituksella.

Laitosaluetta ympäröivän alueen roskaantuminen voidaan estää aitaamalla laitosalue sellaisella aitarakenteella, joka estää palakooltaan pienikokoisten roskien leviämisen alueelta.

Ilmoituksen mukainen toiminta vaatii ympäristönsuojelulain 27 §:n mukaisesti ympäristöluvan. Edellä esitetyn perusteella ilmoituksen johdosta ei anneta määräyksiä.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valituksenalainen päätös on kumottava ja asia palautettava lupa- ja valvontavirastolle uudelleen käsiteltäväksi tarvittavien määräysten antamiseksi.

Perustelut

Asia on ratkaistu virheellisin perustein. Lisäksi ilmoituksen käsittelyaika ei vastaa ympäristönsuojelulaissa säädettyä. Koeluonteisen toiminnan periaatteet täyttyvät eikä koetoiminnasta aiheudu ympäristönsuojelulain 27 §:n 2

momentissa tarkoitettua seurausta. Prosessoidun alitteen käyttö maarakentamisessa on aidosti perusteltua. Vallin jättäminen paikalleen koetoiminnan jälkeen ei ole loppusijoittamista.

Kajaanin Romu Oy:n (jatkossa myös yhtiö) metalliromun kierrätyslaitoksella Saunakankaan toimipisteellä syntyy metallin murskauksen ja hienoerotellun yhteydessä 0–3 mm:n alitetta. Tätä alitetta on uutena toimintona jatkokäsitelty erottamalla siitä metalleja, jolloin prosessista jää jäljelle prosessoitu alite, joka on tutkimusten perusteella luokiteltavissa vaarattomaksi jätteeksi ja joka kaatopaikkakelpoisuudeltaan soveltuu sijoitettavaksi vaarattoman jätteen kaatopaikalle. Kaatopaikkakelpoisuus tutkittiin viidestä näytteestä lokakuun 2025 aikana ja kaikki testatut erät prosessoidusta alitteesta olivat kelpoisia sijoitettavaksi vaarattoman jätteen kaatopaikalle. Tutkitun näytteen kaltainen prosessoitu alite ei ilmentänyt mitään tutkituista vaaraominaisuuksista ja voidaan täten luokitella vaarattomaksi jätteeksi. Murskalaitoksen prosessoidun alitteen soveltuvuutta maarakentamiseen ei ole aiemmin testattu.

Prosessoitu alite on koko Suomen mittakaavassa uudenlainen jätejäte, jonka hyödyntämistä maarakentamisessa on tarpeen tutkia, jotta saadaan selvitettyä kyseisen materiaalin käyttökelpoisuutta teknisten ominaisuuksien ja rakennettavuuden osalta. Lisäksi maarakennustoiminnan ympäristövaikutuksia halutaan selvittää ennen materiaalin hyödyntämistä laajamittaisemmin muissa kohteissa. Koetoiminta tapahtuisi murskauslaitoksen yhteydessä alueen länsilaidalla. Hankealue on koetoimintaan paras mahdollinen paikka, koska alueella käsitellään ja hyödynnetään muutenkin jätettä, esitetty koetoiminta on alueen kaavan mukaista eikä alue tai sen lähialue sijoitu herkän maankäytön alueelle.

Ympäristövaikutuksista tutkitaan hyödynnettävästä jättemateriaalista liukenevia haitta-aineita. Ilmoitukseen liitettyssä tutkimussuunnitelmassa on esitetty suoto-, pinta- ja pohjavesien laaduntarkkailua. Jättemateriaalin liukoisuuksia voidaan selvittää laboratoriomittakaavassa esimerkiksi 2-vaiheisella ravistelutestillä. Laboratorio-olosuhteissa saadut testitulokset eivät kuvaa todellisia ympäristövaikutuksia, eivätkä kerro, miten rakenteesta todellisuudessa liukenee haitta-aineita vesiin. Kattavien ympäristövaikutusten selvittämiseksi tarvitaan koerakennetta. Pohjaveden tarkkailua on tarkoitus lisätä rakentamalla uusi havainnointiputki.

Koetoiminnassa tutkitaan myös erilaisia vallirakenteita ja uusia suunnitteluratkaisuja. Koeluonteista toiminnasta tekee uudenlaisen materiaalin tutkimisen lisäksi optimaalisen luiskakaltevuuden selvittäminen ja sen havainnointi, miten betonimurske toimii vallin välikerroksessa vallin vakauttamiseen. Vallin muodonmuutoksia tulnaisiin seuraamaan muun muassa drone-tekniikan avulla.

Keskeisenä hylkäämisperusteena on ollut aluehallintoviraston näkemys siitä, ettei koerakenteella voida tutkia melun, pölyn tai roskaantumisen leviämisen estämistä johtuen vallin korkotasosta. Tältä osin on tarpeen korostaa, että vallin ensisijainen käyttötarkoitus ei ole melu- ja pölypäästöjen torjunta. Samalla valli estää laitosalueen ympärille suunnitellun huoltotien

liikennöinnin aiheuttamaa melu- ja pölyhaittaa. Vallin laen on suunniteltu ulottuvan käsittelylaitosta korkeammalle. Koska tuulen nostattama pöly kulkee pääosin maanpintaa pitkin, estäisi valli jossakin määrin pölyn leviämistä. Vallin tarkoituksena olisi myös estää toiminta-alueen länsireunan roskien leviämistä. Koetoiminnan yhteydessä voisi kuitenkin muiden tekijöiden lisäksi myös tutkia, onko vallin korkeus pölyn ja roskien leviämisen torjuntaan riittävä. Vallin vaikutusta melun torjuntaan ei esitetä tutkittavaksi koetoiminnan aikana. Koska ensisijaisena tarkoituksena on tutkia materiaalin soveltuvuutta, on valli perusteltua toteuttaa matalampana rakenteena ennen isommassa mittakaavassa tapahtuvaa, ympäristöluvan edellyttämää hyödyntämistä.

Päätöksen perusteluissa ei osoiteta millään tavalla, että koetoiminnasta peräisin olevien jätevesien johtaminen saattaisi aiheuttaa ojan, lähteen tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetun noron pilaantumista. Sen sijaan koetoiminnan ympäristövaikutukset on arvioitu vähäisiksi, eikä toiminnan arvioida aiheuttavan purkuojan pilaantumista. Koetoiminnan vedet johdetaan samaan ojaan, johon kaikki muutkin murskalaitoksen alueen vedet johdetaan. Koetoiminnassa on arvioitu muodostuvan jonkin verran päästöjä koevallirakenteen läpi suotautuvista vesistä, jotka johdetaan salaojituksella vesienkäsittelyaltaaseen ja siitä maastoon. Purkuojaan päätyessään haitta-ainepitoisuudet vesissä on arvioitu pieniksi eikä koetoiminta-alueen vedet eroa muista alueelta johdettavista vesistä.

Vallirakenteeseen ei arvioida imeytyvän merkittävästi vettä ja valtaosan vallin päälle satavasta vedestä on arvioitu valuvan vallin pitoja pitkin pois, mikä on myös yksi koetoiminnalla selvitettävä asia. Vallin jätekerrokset ovat huonosti vettä johtavia, joka on todettu jo aiemmassa koetoiminnassa (PSAVI/9543/2020).

Koetoiminnassa halutaan saada lisää tietoa muodostuvien suotovesien pitoisuuksista. Pitoisuuksien on arvioitu olevan vähäisiä aiemman koetoiminnan tuloksiin perustuen. Prosessoitu alite sisältää vähemmän metalleja kuin alite ja on perusteltua olettaa koevallirakenteen läpi muodostuvien suotovesien sisältävän alhaisempia haitta-ainepitoisuuksia kuin aiemman koerakenteen läpi muodostuneet suotovedet sisälsivät. Toisin kuin alkuperäinen välituote-alite, prosessoitu alite täyttää liukoisuudeltaan vaarattoman jätteen kaatopaikkakelpoisuuden ja se on luokiteltu vaarattomaksi jätteeksi.

Koetoiminta-alueen läheisyydessä ei ole vesistöjä ja maastoon johdettavat hulevedet sekoittuvat ja laimenevat muihin ojavesiin ennen vesistöön päätymistä. Vesistöihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu tällä perusteella erittäin vähäisiksi.

Päätöksen perusteluissa on todettu mahdollisten haitta-aineiden liukenemisen olevan pitkäaikaista. Tämä on erityisesti metallien kohdalla totta, mutta haitta-aineiden liukenemista vallista on mahdollista seurata koetoiminnan jälkeenkin eikä mahdollisten haitta-aineiden pitkäaikainen liukeneminen ole oikea hylkäämisperuste. Vaikka metallien liukenemista tapahtuu pitkällä

aikavälillä, liukoisten metallien kokonaismäärä prosessoidussa alitteessa on arvioitu niin vähäiseksi, että purkuojan kannalta asialla ei ole merkitystä. Myös Kainuun ELY-keskus on ilmoituksesta annetussa lausunnossa esittämin perustein katsonut, ettei kokeiluhanke todennäköisesti aiheuta ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua haittaa.

Ilmoituksessa on perusteltu huolellisesti prosessoidun alitteen hyödyntäminen maarakentamisessa. Aluehallintoviraston tulkinta siitä, ettei koerakenne täytä jäteasetuksen 28 §:n mukaista vaatimusta rakenteiden aidosta hyötykäyttötarkoituksesta tarkoittaisi, että maanrakennukseen liittyvä koetoiminta tulisi lähtökohtaisesti toteuttaa ympäristöluvalla. Tämä ei ole ollut lainsäätäjän tarkoitus eikä lain valmisteluasiakirjoista ja oikeuskäytännöstä voida johtaa aluehallintoviraston omaksumaa tulkintalinjaa. Ensisijainen käyttötarkoitus koevallille on tutkimuskäyttö. Jätteen maarakennushyötykäyttö säästää luonnonvaroja ja on ympäristön kannalta parhaan käytännön ja jätehuollon etusijajärjestyksen mukaista. Yhtiön toiminnassa muodostuvan uudentyyppisen jätelakeen hyötykäyttömahdollisuudet halutaan selvittää mahdollisimman kattavasti ennen materiaalin toimittamista loppusijoitukseen. Hyödyntämisellä saavutetaan kaatopaikkasijoittamista parempi lopputulos etenkin silloin, kun hyödyntämisestä ei aiheudu toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen olennaisesti suurempia ympäristövaikutuksia kuin jätteen sijoittamisesta kaatopaikalle. Prosessoidun alitteen maarakennushyödyntämisen ympäristövaikutukset on arvioitu vähäisiksi, ja tämä on koetoiminnalla tarkoitus varmistaa.

Prosessoidun alitteen on arvioitu olevan teknisiltä ominaisuuksiltaan soveltuva kyseisessä käyttökohteessa tapahtuvaan hyödyntämiseen, mutta asiaa on tarpeen vielä selvittää koeluonteisella toiminnalla ennen materiaalin laajempaa maarakennushyötykäyttöä ympäristöluvalla. Ilman koetoimintaa teknisestä soveltuvuudesta ei saada tarvittavia tietoja ympäristölupahakemusta varten.

Koetoiminnassa käytettävän jätteen määrä on myös käyttötarkoituksen mukainen, eikä sitä käytetä kohteessa tarpeettoman paljon. Rakenteesta aiheutuvien päästöjen, materiaalin teknisen soveltuvuuden, muodonmuutosten sekä pölyntorjunnan toimivuuden tarkkailu edellyttävät kooltaan riittävää vallirakennetta, eikä kyseisiä seikkoja voi tutkia pienoiskoossa. Vallirakenteelle on perusteltu tarve kyseisellä alueella koetoiminnassa selvitettävien asioiden lisäksi. Valituksessa on lisäksi tuotu esimerkein esiin, että Pohjois-Suomen aluehallintoviraston linjaukset jätteiden hyödyntämistä koskevista päätöksissä ovat vaihdelleet merkittävästi.

Vallin jättäminen paikalleen koetoiminnan jälkeen ei ole loppusijoittamista ja vallin paikoilleen jättämisestä ja sen ympäristövaikutuksista on mahdollista antaa ilmoituksen hyväksyvässä päätöksessä riittävät määräykset. Tarkoituksenmukaista olisi, että koetoiminnan päätyttyä vallin mahdollisen purkamisen tai sijoilleen jättämisen ratkaisisi vallista aiheutuvat ympäristövaikutukset. Vallirakenteelle on käyttötarkoitus koetoiminnan päätyttyä. Valli todennäköisesti estää laitosalueelta ja ainakin sitä ympäröivältä huoltotieltä kulkeutuvan pölyn, roskan ja melun leviämistä ympäristöön. Lisäksi vallin suotovesien laatua on tarkoitus seurata kahden

vuoden jälkeenkin. Yhtiön aiemman koetoiminnan (PSAVI/9543/2020) rakenteet ovat edelleen paikoillaan, vaikka koetoiminta on päättynyt 28.12.2023. Valvoja ei ole vaatinut rakenteiden purkua, koska koetoiminnan loppuraporttiin liitettyssä ympäristöriskiarviossa todettiin, ettei rakenteista ole aiheutunut merkittäviä mitattuja ympäristövaikutuksia. Valituksessa on lisäksi viitattu muihin vastaaviin esimerkkitapauksiin.

Valituksessa on lisäksi pyydetty, että valituksen käsittelyn yhteydessä selvitetään esimerkiksi päätöksen tehneelle viranomaiselle esitettävän lausuntopyyntöä yhteydessä, miksi hylkäävän päätöksen käsittelyssä on suhteessa ympäristönsuojelulain 119 §:ssä säädettyyn 30 vuorokauden käsittelyaikaan kulunut huomattavan pitkä aika. Koetoimintailmoitus on tullut vireille 10.10.2025 ja ilmoitusta on täydennetty 28.10.2025. Valituksenalainen päätös on annettu vasta 15.12.2025. Vallin rakentamisen olisi voinut aloittaa useampi viikko ennen päätöksen tuloa. Mikäli rakentaminen olisi aloitettu ympäristönsuojelulain 119 §:n sallimassa aikataulussa, hylkäävä päätös olisi aiheuttanut merkittäviä purkutoimia.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Päätöksen tehneen viranomaisen lausunnon on antanut Pohjois-Suomen aluehallintoviraston tilalle 1.1.2026 alkaen tullut *Lupa- ja valvontavirasto*. Lausuntona on viitattu Pohjois-Suomen aluehallintoviraston luparatkaisuun ja sen perusteluihin.

Lisäksi lausunnossa on kerrottu, että aluehallintovirasto on pyytänyt täydentämään koetoimintailmoitusta. Täydentämisen jälkeen on pyydetty ilmoituksesta lausunnot. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan ilmoitus on käsitelty viivytyksettä.

Kajaanin Romu Oy on antanut vastaselityksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Ympäristönsuojelulain 27 §:n ja lain liitteen 1 taulukoiden 1 (*direktiivilaitos*) ja 2 kohtien 13 mukaan jätteiden ammattimaiseen tai laitospäätöseen käsittelyyn on taulukon alakohdista tarkemmin ilmenevästi oltava lupa (*ympäristölupa*).

Jätelain 6 §:n 1 momentin 27 kohdan mukaan jätteen käsittelyllä tarkoitetaan joko jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä. Saman momentin 23 kohdan mukaan jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten.

Edelleen saman momentin 26 kohdan mukaan jätteen loppukäsittelyllä tarkoitetaan muun ohessa jätteen sijoittamista kaatopaikalle.

Ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupaa ei tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on muun ohessa käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen (HE 214/2013 vp) mukaan pykälä vastaisi pääosin voimassa olleen lain 30 §:ää. Aiemmin voimassa olleen ympäristönsuojelulain 30 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 84/1999 vp) on muun ohessa esitetty, että kokeilutoimintana ei pidettäisi yleensä sellaista toimintaa, joka olisi alalla jo vakiintunutta. Kokeilutoiminnan tulisi myös olla luonteeltaan rajattua ja lyhytaikaista ottaen huomioon toiminnan ja kokeilun tarkoitus.

Hallinto-oikeus toteaa, että ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu ja siinä viitattu koeluonteista toimintaa koskeva ilmoitusmenettely on poikkeus toiminnan ympäristöluvanvaraisuudesta. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa luonteeltaan rajatut ja lyhytaikaiset kokeilut. Aluehallintovirasto on valituksenalaisen päätöksen perusteluista ilmevästi hylännyt ilmoituksen muun muassa sen johdosta, että kyseessä ei ole jätelainsäädännön tarkoittama jätteen hyödyntäminen. Tältä osin hallinto-oikeus toteaa, että yhtiöllä on oltava mahdollisuus selvittää omassa toiminnassaan syntyvän jätteen hyötykäyttökelpoisuutta tarpeellisiksi katsottavin koejärjestelyin, eikä näin ollen yksistään sillä seikalla, että ilmoituksen käsittelevä viranomainen ei pidä koerakennetta jätteen hyödyntämisenä, ole koetoiminnan edellytyksiä valituksenalaisessa asiassa arvioitaessa ratkaisevaa merkitystä.

Saadun selvityksen mukaan yhtiön koeluonteista toimintaa koskeva ilmoitus liittyy tarpeeseen löytää yhtiön metallinkierrätyslaitoksella syntyvälle jätteelle jätelain etusijajärjestyksen mukaisesti hyödyntämistapa jätteen kaatopaikalle sijoittamisen sijaan. Tässä tarkoituksessa prosessoidun alitteen käyttökelpoisuutta maarakentamisessa selvitettäisiin ilmoituksessa kuvatulla koerakenteella. Saadun selvityksen mukaan kyseisen jättejakeen soveltuvuutta ilmoituksessa kuvatussa maarakentamisessa ei ole aikaisemmin selvitetty. Jätteen teknisen käyttökelpoisuuden ja ympäristövaikutusten selvittäminen ilmoituksessa kuvatussa koeasetelmassa ennen jätteen ympäristöluvalla tapahtuvaa laajamittaisempaa käsittelyä voi siten lähtökohtaisesti olla mahdollista, jos myös muut koeluonteiselle toiminnalle asetetut vaatimukset täyttyvät.

Koetoimintailmoituksen mukaan asiassa on tarkoitus selvittää yhtiön omassa toiminnassa syntyvän prosessoidun alitteen soveltuvuutta hyödyntämiseen maarakentamisessa ja siitä aiheutuvien kielteisten ympäristövaikutusten suuruutta. Hallinto-oikeus toteaa, että jätteen käytön ympäristövaikutuksia arvioidaan lähtökohtaisesti erilaisin jätteen laatua ja ominaisuuksia selvittävien laboratoriotutkimusten avulla. Näistä saatavaa tietoa voi olla tarpeen täydentää erilaisilla kenttätutkimuksilla.

Ilmoitukseen on liitetty selvitykset koskien jätteen kaatopaikkakelpoisuutta ja prosessoidun alitteen jäteluokitusta. Kaatopaikkakelpoisuutta koskevan selvityksen mukaan jäte ei sovellu sijoitettavaksi pysyvän jätteen kaatopaikalle, mutta se voidaan sijoittaa sellaisenaan vaarallisen jätteen kaatopaikalle. Prosessoidun alitteen jäteluokitusta koskevan selvityksen mukaan jäte on luokiteltavissa vaarattomaksi jätteeksi.

Metallinkierrätyslaitoksen toimintaa koskevassa ympäristöluvassa, Pohjois-Suomen aluehallintoviraston lupapäätös 22.10.2024 numero 144/2024, hienoerottelun 0–3 mm alite on luokiteltu vaaralliseksi jätteeksi.

Ilmoitukseen liitettyjen jätteen laatua koskevien selvitysten mukaan jätteessä on muun muassa korkea kuparipitoisuus 16 600 mg/kg (märkäpaino) ja korkea öljyhiilivetyjen C10–40 pitoisuus 1700 mg/kg (märkäpaino). Vaikka valtioneuvoston asetusta maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) ei sovelleta jätteen käyttöön maarakentamisessa, sitä voidaan kuitenkin käyttää apuna arvioitaessa jätteen maarakennuskäytön mahdollisia ympäristövaikutuksia ja soveltuvuutta maarakennuskäyttöön. Kyseisen asetuksen 4 §:n 2 momentin mukaan maaperää pidetään yleensä pilaantuneena alueella, jota käytetään teollisuus-, varasto- tai liikennealueena taikka muuna vastaavana alueena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn ylemmän ohjearvon. Asetuksen liitteen mukaan kuparin ylempi ohjearvo on 200 mg/kg (kuivapaino). Öljyhiilivetyjen C10–40 summapitoisuudelle asetettu kynnysarvo pilaantuneisuuden arvioimiseksi on 300 mg/kg (kuivapaino).

Edellä jätteen laadusta käytettävissä olevat tiedot huomioon ottaen, hallinto-oikeus toteaa, että kyseessä olevan jätteen hyödyntäminen maarakentamisessa edellyttää tarkempia selvityksiä jätteestä aiheutuvien kielteisten ympäristövaikutusten selvittämiseksi. Selvitystä on saatava muun ohella suotovesiin keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä vapautuvista haitta-aineista. Koetoimintailmoituksen mukaan vallirakenne tehtäisiin betonimurskeen päälle, josta suotovedet ohjataan jätteenkäsittelykeskuksen tasausaltaaseen. Hallinto-oikeus katsoo, että koejärjestelyllä ei saada luotettavaa tietoa koerakenteen suotovesien laadusta eikä koetoimintailmoituksen mukaisesti toimimalla saada ympäristönsuojelulain 31 §:n 1 momentin tarkoittamaa tietoa jätteen soveltuvuudesta maarakennuskäyttöön. Luotettavan tiedon hankkimiseksi koetoiminta-alue olisi rakennettava pohjaltaan vesitiiviiksi ja mahdolliset erilaiset rakentamistavat eroteltava omiksi osastoikseen. Suotovedet olisi näistä osastoista kerättävä talteen erikseen ja niiden laatu olisi selvitettävä ennen johtamista muun toiminnan kanssa yhteiseen tasausaltaaseen.

Valituksessa on vaadittu päätöksen kumoamista ja asian palauttamista toimivaltaiselle viranomaiselle tarvittavien määräysten antamista varten. Hallinto-oikeus toteaa, että koetoiminnasta tehty ilmoitus on edellä mainitut seikat huomioon ottaen ollut puutteellinen. Tarvittavien määräysten antaminen olisi muuttanut suunniteltua toimintaa merkittävästi.

Koetoimintailmoituksen mukaan jätteestä tehtävä vallirakenne on lähtökohtaisesti tarkoitus jättää paikalleen, vaikka ehdollisesti.

Aluehallintovirasto on perustellut ilmoituksen hylkäämistä sillä, että toimintaan on oltava ympäristölupa eikä suunniteltua toimintaa voida toteuttaa koetoimintailmoituksella. Hallinto-oikeus toteaa, että koerakenteessa käytettäisiin jätettä noin 13 000 tonnia ja vallirakenteen pituus olisi noin 120 metriä. Hallinto-oikeus katsoo, että jätteen määrä ja laatu huomioon ottaen jäterakenteen pysyttämisessä on kyse toiminnasta, joka edellyttää ympäristölupaa. Kun lisäksi otetaan huomioon, että ilmoituksessa kuvattua rakennetta ei ole edellytetty rakennettavaksi metallinkäsittelylaitoksen toimintaa koskevassa ympäristöluvassa sekä ilmoituksessa ja valituksessa rakenteen pysyttämiselle esitetyt perustelut, on ilmoituksessa kuvattua toimintaa näissä olosuhteissa pidettävä luonteeltaan jätteen loppukäsittelynä. Loppukäsittelyä koskevassa lupaharkinnassa keskeistä on pohjan tiiveys ja suotovesien tehokas keräily ja käsittely. Näistä pohjan tiiveys ja suotovesien keräily on toteutettava jo rakentamisvaiheessa. Koska ilmoituksessa ei ole esitetty sellaista tiivistä pohjarakennetta ja suotovesien keräilyä, jota yleisen laintulkinnan mukaan edellytetään jätettä loppukäsitteltäessä, aluehallintovirasto on voinut hylätä ilmoituksen sillä perusteella, että siinä on esitetty rakenteen pysyttämistä.

Edellä lausutun perusteella aluehallintovirasto on voinut hylätä ilmoituksen eikä asiaa ole syytä palauttaa uudelleen käsiteltäväksi. Lisäksi selvyiden vuoksi todetaan, että aluehallintovirasto ei ole valituksenalaisen päätöksen perusteluissa olevasta pykäläviittauksesta huolimatta perustellut ympäristöluvan tarvetta ilmoitetun koetoiminnan mahdollisilla ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla seurauksilla. Tästä johtuen hallinto-oikeus ei myöskään enemmälti lausu valituksessa esiin tuoduista ilmoitetun toiminnan arvioiduista pilaamisvaikutuksista.

Hallinto-oikeus toteaa lopuksi, että ympäristönsuojelulain 119 §:ssä on 30 vuorokauden määräaika koetoimintailmoituksen tekemiselle ennen toiminnan aloittamista. Ehdotonta määräaikaa käsitellä ja ratkaista ilmoitus ei ole, vaikka tavoitteena voidaan pitää, että ilmoitus käsitellään ennen toiminnan aloittamista. Kun otetaan huomioon, että ilmoitusta on pyydetty täydentämään ilmoituksessa olleiden puutteiden vuoksi minkä jälkeen on ollut tarpeen pyytää lausunnot ilmoituksesta, ei aluehallintoviraston noin kahden kuukauden käsittelyaikaa voida pitää ympäristönsuojelulain vastaisena. Ilmoitus on käsitelty ja ratkaistu täydennyksen ja lausuntojen jälkeen viivytyksettä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Kajaanin kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **22.10.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Reko Vuotila ja Jaana Nyman sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Sauli Viitasaari. Asian on esitellyt Jaana Nyman.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Kajaanin Romu Oy, oikeudenkäyntimaksu 310 euroa (<i>Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.</i>)
Jäljennös maksutta	Kajaanin kaupunginhallitus Kajaanin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
 Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
 Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
 Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>